

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: โหวตรับร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียม และยุติการเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ

สภาผู้แทนราษฎรเตรียมลงมติรับร่างพ.ร.บ.สมรสเท่าเทียมอีกครั้งในวันพรุ่งนี้

(กรุงเทพฯ, 7 มิถุนายน 2565)—สภาผู้แทนราษฎรไทยควรลงมติรับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... หรือพ.ร.บ.สมรสเท่าเทียม เพื่อคุ้มครองสิทธิในการสมรสและมีครอบครัวสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะมีความพิการหรืออัตลักษณ์ทางเพศอย่างไร พอร์ตีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ หลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติไม่รับหลักการร่างพ.ร.บ.ฉบับก่อนหน้าเมื่อสองเดือนที่แล้ว ในวันพรุ่งนี้ (8 มิ.ย.) สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติอีกครั้งเพื่อเดินหน้าผลักดันร่างพ.ร.บ.ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

“ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมที่เสนอขึ้นมาฉบับนี้จะช่วยลดช่องว่างในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้สมรสผู้มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทยไม่สามารถเข้าถึงสิทธิอันเท่าเทียมได้” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตีฟายไรต์กล่าว “การลงมติเห็นชอบต่อร่างพ.ร.บ.นี้ จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวหน้ามากขึ้น โดยเฉพาะในการรับประกันว่าผู้สมรสผู้มีความหลากหลายทางเพศจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้สมรสต่างเพศ”

เนื้อหาของร่างพ.ร.บ.สมรสเท่าเทียมฉบับปัจจุบัน เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 1448 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือที่เรียกกันว่า “กฎหมายว่าด้วยการสมรส” โดยให้เปลี่ยนจากคำว่า “สามี” และ “ภรรยา” ในประมวลกฎหมายให้เป็นคำว่า “คู่สมรส” ร่างพ.ร.บ.นี้ยังเสนอให้เปลี่ยนคำว่า “ชาย” และ “หญิง” เป็น “บุคคล” การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเอื้อให้บุคคลสองคนสามารถสมรสกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะมีความพิการหรืออัตลักษณ์ทางเพศอย่างไร นอกจากนี้ ร่างพ.ร.บ. สมรสเท่าเทียมยังกำหนดให้ผู้สมรสผู้มีความหลากหลายทางเพศมีสิทธิในการสมรส เข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ สามารถรับบุตรบุญธรรม สามารถให้ความยินยอมต่อบริการทางการแพทย์ มีสิทธิในการจัดการทรัพย์สินระหว่างคู่สมรสและการรับมรดก ตลอดจนการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในฐานะคู่สมรสอื่น ๆ ทั้งการลดหย่อนภาษีและเงินบำนาญของรัฐ

ในวันพรุ่งนี้ พรรคก้าวไกลจะเดินหน้ายื่นร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมฉบับปัจจุบันเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาอีกครั้ง หลังจากคณะรัฐมนตรีภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี มีมติไม่รับร่างพ.ร.บ.ในฉบับก่อนหน้า เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2565 โดยที่คณะรัฐมนตรีมีมติไม่รับร่างที่พรรคก้าวไกลเสนอต่อรัฐสภาก่อนหน้านี้ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม เนื่องจากอ้างว่ามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติคู่ชีวิต

ร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... หรือที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า พ.ร.บ.คู่ชีวิต ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนกรกฎาคม 2563 ที่ผ่านมา ตัวร่างมีเนื้อหาอนุญาตให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันสามารถจดทะเบียนความสัมพันธ์ตามกฎหมาย และให้คู่ชีวิตสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกัน สามารถให้ความยินยอมต่อบริการทางการแพทย์ มีสิทธิในการจัดการทรัพย์สินระหว่างคู่สมรสและการรับมรดก อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติคู่ชีวิตไม่ได้แก้ปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานะของ “คู่ชีวิต” และไม่ได้ประกันว่าคู่สมรสผู้มีความหลากหลายทางเพศจะมีสิทธิที่เท่าเทียมกับคู่สมรสต่างเพศ โดยเฉพาะเรื่องการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในฐานะคู่สมรสอื่น ๆ ทั้งการลดหย่อนภาษีและเงินบำนาญของรัฐ ที่พ.ร.บ. คู่ชีวิตไม่ได้ระบุไว้ ในทางกลับกัน ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมจึงเสนอให้แก้ไขถ้อยคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อลดช่องว่างที่ยังดำรงอยู่

ในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 ระหว่างกระบวนการทบทวนสิทธิมนุษยชนตามวาระ (UPR) รอบที่สามของไทย ต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ตัวแทนประเทศลิกซิมเบอร์ก ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ ยื่นข้อเสนอแนะให้ประเทศไทยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 1448 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อประกันการสมรสที่เท่าเทียมในไทย แม้ประเทศไทยจะย้ำเรื่องนี้ในรายงานประเทศที่เสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนว่า “คู่ชีวิต” สามารถเข้าถึงสิทธิและประโยชน์บางประการโดยเท่าเทียมกับคู่สมรสตามกฎหมายในประเทศไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่ได้ตอบรับและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเพื่อประกันให้เกิดการสมรสที่เท่าเทียมตามประมวลกฎหมายนี้

ใบแจ้งข่าว

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อ 23 นั้นคุ้มครองสิทธิการมีครอบครัวและการสมรส โดยกำหนดว่า “สิทธิของชายและหญิงในวัยที่อาจสมรสได้ในการที่จะสมรสและมีครอบครัว ย่อมได้รับการรับรอง” ในฐานะรัฐภาคีต่อกติกา ICCPR ประเทศไทยมีพันธกรณีจะต้อง “ดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อประกันความเสมอภาคแห่งสิทธิ และความรับผิดชอบของคู่สมรสในการที่จะสมรส ระหว่างการสมรส และเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง” ข้อ 26 ของกติกา ICCPR ยังประกันความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ หลักการไม่เลือกปฏิบัติยังเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และมีผลผูกพันต่อทุกรัฐ ในทำนองเดียวกัน มาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็มีข้อห้ามไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ ต่อบุคคลเช่นกัน

“เนื้อหาของกฎหมายไทยในปัจจุบันยังคงสถาปนาระบบชนชั้นของพลเรือน โดยแบ่งแยกพวกเขาตามเพศวิถีและอัตลักษณ์ทางเพศ” เอมี สมิธกล่าว “ร่างพระราชบัญญัติสมรสเท่าเทียมนี้มีบทบาทสำคัญในการช่วยขจัดเหตุเลือกปฏิบัติที่ยังดำรงอยู่ระหว่างคู่สมรสผู้มีความหลากหลายทางเพศ และคู่สมรสคู่อื่น ๆ รวมถึงจะช่วยผลักดันให้กฎหมายของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ตลอดจนรัฐธรรมนูญของไทยเอง”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ

มุกดาภา ยั่งยืนภราดร, เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชนประจำประเทศไทย, พอร์ตดีฟายไรต์

โทร: +66 81 585 8486

อีเมล: mookdapa.yangyuenpradorn@fortifyrights.org

ทวิตเตอร์: @mdppy

เอมี สมิธ, ผู้อำนวยการบริหาร, พอร์ตดีฟายไรต์

โทร: +66 87 795 5454

อีเมล: amy.smith@fortifyrights.org

ทวิตเตอร์: @AmyAlexSmith, @FortifyRights